

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Pleidooi voor een lekenrenaissance: een ideeënhistorische verkenning van de oorzaken en de gevolgen van de constitutionele verankering van de prerogatieven van de levensbeschouwingen in België met bijzondere aandacht voor het onderwijs

Vannieuwenburg, A.M.R.

Citation

Vannieuwenburg, A. M. R. (2019, February 5). *Pleidooi voor een lekenrenaissance: een ideeënhistorische verkenning van de oorzaken en de gevolgen van de constitutionele verankering van de prerogatieven van de levensbeschouwingen in België met bijzondere aandacht voor het onderwijs*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/68524>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/68524>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/68524> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Vannieuwenburg, A.M.R.

Title: Pleidooi voor een lekenrenaissance: een ideeënhistorische verkenning van de oorzaken en de gevolgen van de constitutionele verankering van de prerogatieven van de levensbeschouwingen in België met bijzondere aandacht voor het onderwijs

Issue Date: 2019-02-05

13. Samenvatting – Résumé - Summary

Samenvatting

Pleidooi voor een lekenrenaissance: een ideeënhistorische verkenning van de oorzaken en de gevolgen van de constitutionele verankering van de prerogatieven van de levensbeschouwingen in België met bijzondere aandacht voor het onderwijs.

Deze studie is gewijd aan de Belgische constitutionele organisatie rondom het vraagstuk van de scheiding van kerk en staat. Het principe van de scheiding, ook wel secularisme genoemd, is een voornamelijk in Frankrijk ontwikkeld principe, maar het heeft ook invloed gehad op andere landen in Europa (en buiten Europa, in de Verenigde Staten van Amerika).

Het secularisme wordt enerzijds gezien als een leidend idee van moderne staatstheorieën, aan de andere kant staat het ook aan veel kritiek bloot. Voorstanders beogen een verdere vormgeving aan dit streven in de sfeer van het onderwijs en in de inrichting van de staatsinstellingen, anderen willen het principe matigen, zo niet terugdringen.

België zelf heeft altijd een aanzienlijke afstand gehouden ten aanzien van een ver doorgevoerd secularisme en dit vanwege het systeem van de officieel erkende godsdiensten die op staatssteun kunnen rekenen.

De centrale vraag van deze studie is hoe we deze ontwikkelingen moeten waarderen. Wat beoogde de grondwetgever eigenlijk? Hoe is dit alles tot stand gekomen? Is dit systeem nog steeds iets dat moet worden gehandhaafd of overheersen heden de nadelen boven de voordelen? Moet het secularisme worden versterkt of afgezwakt? Wat zijn de uitdagingen?

Anders dan een politiek-filosofische verhandeling, die secularisme normatief verdedigt ten opzichte van concurrerende modellen wil deze studie hoofdzakelijk, door een historische verkenning, bijdragen tot het in herinnering brengen van het waarom van de ontwikkeling van het Belgische constitutionele denken op levensbeschouwelijk vlak.

De auteur is van oordeel dat deze historische zoektocht, deze ideeëngeschiedenis, onontbeerlijk is om de tussenkomenende factoren te depisteren, de invloed ervan op de definitieve vorm van de Belgische Grondwet te vatten en de sterkte en houdbaarheid van de gemaakte afspraken te evalueren. Deze verkenning is tevens een *conditio sine qua non* om mogelijke alternatieven te suggereren.

Het slot van deze studie zal aan deze alternatieven gewijd zijn, waarbij de auteur er voor pleit een dergelijk alternatief te zoeken in een assertief secularisme.